

L-Eżami ta' Nofs is-Sena

IL-MALTI

2016 - 2017

IL-FEHIM MIS-SMIGH

Is-Seba' Sena

Il-Livell: 5-6-7

Il-Ħin: 15-il minuta

Il-Karta tal-Ghalliema

Gwida ghat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

1. L-ghalliema tal-Malti li se jmexxu l-eżami tas-smigh isellmu lill-istudenti u wara li jitqassmu l-karti tal-eżami tas-smigh jghidulhom: *“Bongu. Nitlobkom biex tiktbu isimkom, kunjomkom u l-klassi fil-post ipprovdut fil-karta ta' quddiemkom.”*
2. Meta l-ghalliema jaraw li l-istudenti lestew, jghidulhom: *“Issa se naqralkom l-ewwel silta. Nitlobkom toqoghdu attenti ghall-qari. Ma tistghux tiktbu jew tahdmu l-eżercizzji waqt li nkun qed naqralkom is-silta”*
3. L-ghalliema jaqraw l-ewwel silta kollha b'ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jghidu lill-istudenti: *“Issa se naqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżercizzji li tridu tahdmu fuq is-silta li ghadkom kemm smajtu. Tistghu tahdmuhom waqt li qed naqra. Infakkarkom li s-silta ser terġa' tinqralkom darb'ohra”*
4. L-ghalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżercizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw f'it hin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tal-ewwel silta. Wara jghidu lill-istudenti: *“Issa se naqralkom ghat-tieni u l-aħhar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżercizzji. Tistghu tkomplu tahdmu waqt dan il-qari”*
5. Kif l-ghalliema jtemmu t-tieni qari jagħtu f'it hin biex l-istudenti jkomplu jaħdmu l-karta. Wara jghidu lill-istudenti: *“Issa se naqralkom it-tieni silta. Nitlobkom toqoghdu attenti ghall-qari. Ma tistghux tiktbu jew tahdmu l-eżercizzji waqt li nkun qed naqralkom is-silta”*
6. L-ghalliema jaqraw it-tieni silta kollha b'ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jghidu lill-istudenti: *“Issa se naqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżercizzji li tridu tahdmu fuq is-silta li ghadkom kemm smajtu. Tistghu tahdmuhom waqt li qed naqra. Infakkarkom li s-silta ser terġa' tinqralkom darb'ohra”*

7. L-ghalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw ftit ħin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tas-silta.

8. L-ghalliema jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se naqralkom għat-tieni u l-aħhar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji. Tistgħu tkomplu taħdmu waqt dan il-qari”***

9. Hekk kif tgħaddi kwarta mill-bidu tal-eżami, l-ghalliema jgħidu lill-istudenti: ***“Il-ħin tal-eżami għadda. Jekk jogħgobkom ieqfu mill-kitba u se niġbor il-karti. Grazzi”***

10. L-ghalliema inkarigati jaraw li l-karti kollha tal-eżami tas-smiġħ jingħabru u l-istudenti jistgħu jkomplu bl-eżami tal-qari u l-kitba.

Il-Qari tal-Ewwel Silta: **Kif inkun ġentili**

Tkun ġentili meta ma twegġa’ lil hadd anzi toqgħod attent biex tinduna mill-ewwel haddieħor x’għandu bżonn. Meta thossok irrabjat, tiżbroffax, tkellem bil-mod. Il-fatt li haddieħor irrabjak ma jfissirx li għandek twegġgħu lura.

F’ħafna okkażjonijiet, huwa importanti li tkun ġentili, bħal meta tmiss jew terfa’ tarbija. Tkun ġentili jfisser li tuża l-affarijiet li jiġu f’idejk bil-galbu u mhux bil-guffaġni. Trid tibza’ għall-affarijiet tiegħek u ta’ haddieħor biex ma ssirilhomx ħsara.

Li tkun ġentili ma jfissirx li thalli lil haddieħor jagħmel li jrid bik, imma hemm mod u mod kif twaqqfu milli jkompli jdejek. Jekk tkun ġentili int, haddieħor ikun ġentili miegħek!

(Addattament minn ‘Flimkien’ t’April 2016)

Taħriġ A. Wieġeb kif mitlub skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. Tkun ġentili meta ma (tisraqx, twegġax, tigdebx) lil hadd.

2. Meta thossok irrabjat tkellem (ma’ xi hadd, minn taħt l-ilsien, bil-mod).

3. Irridu nkunu ġentili f’ħafna okkażjonijiet, bħal meta nerfgħu (ġeru, kejk, tarbija).

4. Li tkun ġentili ma jfissirx li thalli lil haddieħor jagħmel li jrid bik. VERU ___ FALZ ___

5. Jekk tkun ġentili int, haddieħor xorta jaf ma jkunx ġentili miegħek. VERU ___ FALZ ___

Il-Qari tat-Tieni Silta: **Il-Kelb Magiku**

Ġeru abjad mar jġgri fuq xwejjah. Dan ħadu d-dar u semmieh Shiro.

Shiro ħa lix-xwejjah fuq muntanja. Kif waslu, Shiro beda jinbah. Ix-xwejjah beda jħaffer u sab id-deheb! Raġel, li kien jismu Ġib 'il Hawn, sema' b'dan u ħa lil Shiro fuq il-muntanja. Din id-darba l-kelb beda jingħi u r-raġel beda jħaffer, iżda sab il-ħmieġ. Ir-raġel irrabja u qatel lill-kelb.

Ix-xwejjah beka u difen lil Shiro. Fuq il-qabar tiegħu ħalla xi kejkijiet tar-ross li Shiro kien iħobb. Ħaġa tal-ġħaġeb, dawn inbidlu f'deheb! Ir-raġel induna u ġħamel bħalu, iżda l-kejkijiet tar-ross inbidlu f'tajn. Tant irrabja li ħaraq il-qabar ta' Shiro.

Ix-xwejjah, imdejjaq, ġabar l-irmied f'kaxxa. Buffura riħ tajret ftit mill-irmied fuq is-siġar u tgħidx kemm ħarġu fjuri sbieħ! Is-sultan sema' b'dan, sejjah lix-xwejjah u qallu: "Se nagħtik riġal talli kabbar il-fjuri." Ir-raġel beda jġħir u ġħamel bħax-xwejjah, iżda r-riħ beda jtajjar l-irmied f'wiċċ is-sultan u kien se jifga. Is-sultan irrabja u tefa' lir-raġel il-ħabs.

(Addattament tas-silta 'Hanasak Jiisan, Ħrejjef mill-Ġappun' mir-rivista Sagħtar, Marzu 2007)

Taħriġ B. Wieġeb kif mitlub skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. Kif waslu fuq il-muntanja, ix-xwejjah beda jħaffer u sab (id-deheb, it-tajn, l-ġħadam).
2. Ir-raġel, li kien jismu Ġib 'il Hawn, ħa lil Shiro fuq il-muntanja u x'ħin ħaffer sab (id-deheb, it-tajn, il-ħmieġ).
3. Fuq il-qabar ta' Shiro, ix-xwejjah ħalla xi kejkijiet (tar-ross, tat-tuffieħ, taċ-ċikkulata).
4. Ir-raġel ħaraq il-qabar ta' Shiro ġħax kien irrabjat. VERU ___ FALZ ___
5. Is-sultan arrešta lir-raġel wara li kien se jifgah bl-irmied li tajjar. VERU ___ FALZ ___

Tmiem il-karta